

Dokument nr 6/VIII
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

**Stanowisko Zgromadzenia Plenarnego KRASP
z dnia 20 listopada 2020 r.
w sprawie wolności akademickich**

**Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich**

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Rektor
Politechniki Śląskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

W nawiązaniu do propozycji wprowadzenia w szkolnictwie wyższym tzw. pakietu wolnościowego, Zgromadzenie Plenarne KRASP przedstawia następujące stanowisko wraz z jego uzasadnieniem.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wyraża przekonanie, że uczelnie w ramach swej autonomii i istniejącego porządku prawnego, w tym Konstytucji RP, gwarantującej wolność i prawa obywatelskie, zapewniają respektowanie wolności akademickich w sposób i w stopniu wynikającym z utrwalonych tradycji uniwersytetu. Oznacza to brak uzasadnienia dla podejmowania przez ustawodawcę prób wkraczania w tę sferę, czemu KRASP musiałaby się zdecydowanie przeciwstawić.

Każda nowelizacja ustawy powinna zostać przygotowana i przeprowadzona przy poszanowaniu zasady partycypacji i dialogu z instytucjami przedstawicielskimi, w ramach inicjatywy obejmującej w sposób kompleksowy, a nie incydentalny, regulacje wymagające zmiany.

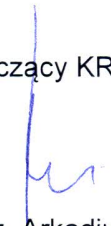
Dostrzegając potrzebę promowania zasad etycznych o charakterze akademickim, Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich przyjęło w dniu 7 czerwca 2007 r. przedłożone przez Fundację Rektorów Polskich opracowanie „Kodeks Dobre praktyki w szkołach wyższych”, nakładające ograniczenia i zobowiązania o charakterze kulturowym na organy uczelni. W ślad za tym powołany został Komitet Dobrych Praktyk KRASP.

Uznajemy dziś za celowe powierzenie temu Komitetowi misji promowania w uczelniach pożądaných regulacji statutowych i rozwiązań organizacyjnych, także nowych, dotąd nie wszędzie istniejących, mających na celu zapewnienie poszanowania wolności akademickich. Wśród takich inicjatyw mogłoby znaleźć swoje miejsce powołanie przez senat, działającej w sposób w pełni niezależny, uczelnianej komisji ds. poszanowania wolności akademickich.

Rektorzy reprezentujący uczelnie członkowskie KRASP przyjmują postanowienie o wszczęciu debaty poświęconej wartościom akademickim, powierzając Komitetowi Dobrych Praktyk KRASP przygotowywanie i przedstawianie propozycji konkretnych działań, tak aby zapewnianie respektowania wartości i wolności akademickich mogło następować przy poszanowaniu autonomii uczelni i bez prawnej ingerencji zewnętrznej o charakterze ustawowym.

Zgromadzenie Plenarne KRASP kieruje do Ministra Edukacji i Nauki zaproszenie do udziału w naszej debacie.

Przewodniczący KRASP

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Rektor
Politechniki Śląskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Uzasadnienie Stanowiska Zgromadzenia Plenarnego KRASP w sprawie wolności akademickich

Do wolności akademickich, obok konstytucyjnego zapewnienia autonomii uczelni (Art. 70 ust. 5), Konstytucja RP zalicza także m.in. zapewnienie wolności działalności artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolności nauczania, a także wolności korzystania z dóbr kultury (Art. 73). Wiąże się z tym ściśle prawo do wolności wypowiedzi oraz swobody wymiany myśli i poglądów, co nie może jednak obejmować prawa do głoszenia w uczelni treści sprzecznych z wynikami badań naukowych, naruszających ich wymogi metodologiczne. Nie może to także naruszać prawnego zakazu promowania określonych treści lub zasady poszanowania godności i dóbr osobistych pracownika uczelni (Kodeks Pracy, Art. 111(1)).

Przywołane wartości odwołują się do sfery podstawowych zasad etyki, wartości etycznych i standardów rzetelności naukowej, o których mowa w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego uchwalonym przez Zgromadzenie Plenarne PAN 25 czerwca 2020 r. Wolności te mają charakter niezbywalny i przynależą każdemu członkowi wspólnoty uczelni, niezależnie od jego wyznania i reprezentowanego światopoglądu.

Reprezentując te wartości i działając w granicach obowiązującego prawa, uczelnie wprowadzają lub doskonalą rozwiązania organizacyjne zapobiegające jakimkolwiek przejawom i formom dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, pochodzenie etniczne, kulturę, światopogląd, przekonania polityczne, wyznaniowe, orientację seksualną lub przynależność związkową.

Naturalne w środowisku akademickim różnice zdań i poglądów, spory wywołujące napięcia oraz ujawniające emocje powinny, przy poszanowaniu reguł kultury świata akademickiego, znajdować swoje miejsce w ramach wspólnoty uczelni, w której zaistniały. Z tych względów, obok ustawowych procedur dyscyplinarnych stosowanych w celu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i wymierzania określonych kar w przypadkach naruszania obowiązujących przepisów, powoływane są niezależne od organów uczelni podmioty wspomagające rozwiązywanie konfliktów, w szczególności takie jak: rzecznik praw akademickich, rzecznik zaufania, centrum mediacji i rozwiązywania sporów, senacka komisja ds. etyki zawodowej.